

N:o 7.

Ank. till Riksd. Kansli den 19 Mars 1872, kl. 5 e. m.

Betänkande, i anledning af väckt motion angående införande af bevillningstaxering i Norrbottens och Westerbottens läns lappmarker.

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 139) har Herr *E. V. Almqvist* föreslagit, att, då inom Norr- och Westerbottens läns lappmarker hvarken bevillningstaxering eger rum eller bevillningsafgifter erläggas, men detta — vid det förhållande att den efter andra artikeln bevillningsstadgan påförda bevillning utgör den grund, hvarpå tillämpningen af 1862 års kommunalförfattningar samt valbarheten till riksdagsman och rättigheten att vid riksdagsmannaval deltaga hvilat — är ett oeftergiffligt vilkor för att lappmarkens befolkning må komma i åtnjutande af enahanda kommunala och statsmedborgerliga rättigheter som svenska folket i öfrigt, samt då något hinder för sådana åtgärders vidtagande icke syntes möta i de förmåner, som hittills blifvit befolkningen inom lappmarkerna tillerkända, Riksdagen ville *dels* besluta, att bevillningstaxering skall i Norr- och Westerbottens lappmarker införas samt bevillningsafgifter derstädes påföras och erläggas så väl för fast egendom som för inkomst af kapital eller arbete efter enahanda grunder som följas inom landet i öfrigt, så snart därför erforderliga förberedande åtgärder hinna vidtagas; men att befrielse från erläggandet af bevillningsafgift må medgifvas för nybygge, till dess detsamma ingår i skattskyldighet, och för den lappska befolkningen, utom då den eger eller innehar nybygge eller hemman, för hvilka lika skyldigheter skola åligga Lapparne som den öfriga befolkningen; och *dels* i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta vidtaga den utredning och de förberedande åtgärder, som erfordras för att bevillningstaxering må i Norr- och Westerbottens läns lappmarker kunna införas; samt derefter till Riksdagen afgifva nådig proposition om de anordningar och inrättandet af de tjenster, som för genomförandet af den föreslagna förändringen kunna finnas af behofvet påkallade.

Till stöd för sin framställning har motionären vidare anført:

att, som berörda för lappmarkerna gällande undantagsförhållanden härledde sig från de tider, då befolkningen i dessa bygder öfvervägande bestod af Lappar, och då renskötseln, fiske och djurfång utgjorde folkets hufvudsakligaste näringsfång, samt skatterna inskränkte sig till en ringa årlig afgift för de så kallade lappskatteländen eller lappbyarne; men under tidernas lopp utvecklingen i dessa landsdelar så fortgått, att år 1868, jemlikt då upprättade sammandrag, de skattskyldiga hemmanen utgjorde i Norrbottens läns lappmarker något öfver 120 mantal och i Westerbottens läns lappmarker något öfver 220 mantal eller tillsammans mera än 340 hela mantal, förutom nära 700 nybyggen och kronotorp med en befolkning, som, efter samma års officiella befolkningsstatistik, uppgick till 29,428 personer, deraf blott omkring 5,500 Lappar; tiden nu syntes vara inne att bereda befolkningen i dessa trakter enahanda medborgerliga ställning inom stat och kommun som det svenska folket i öfrigt;

att framställningar så väl från Westerbottens läns landsting år 1863, som från Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Westerbottens län blifvit hos Kongl. Maj:t gjorda derom att, med upphäfvande af Kongl. brefvet den 5 December 1862, hvarigenom förordnats, att med tillämpningen af de nya kommunalförfattningarne inom berörda läns lappmarker skulle tills vidare anstå, och Kongl. förordningen den 29 Augusti 1843 om sockenstämmor i riket samt om sockennämnder på landet fortfarande under tiden tjena till efterrättelse, Kongl. Maj:t måtte tillåta, att Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862 finge med förändring af vissa §§ i lappmarkerna tillämpas; hvilka framställningar, likasom ett af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län väckt förslag att kommunalförfattningarne med föreslagna ändringar skulle få tillämpas uti detta läns lappmarker, Kongl. Maj:t dock, sedan föreskrift blifvit meddelad om bestämmandet af en provisionel gränslinie emellan den till odling tjenliga delen af lappmarkerna och den egentliga fjellbygden, och sedan ifrågasatt blifvit, att de nedanom gränsen belägna områden skulle från den öfriga lappmarken afskiljas, så att lappmarksfriheterna för dem skulle upphöra och desamma införlifvas med det nedre kustlandet, ansett för det dåvarande icke böra till någon dess åtgärd föranleda;

att af lappmarkens representanter vid Westerbottens landsting förslag blifvit väckt om utverkande af representationsrätt inom Riksdagens Andra Kammare för lappmarkernas inom kommunen röstegande medlemmar; äfvensom framställningar så väl i enahanda syfte som om kommunalförfattningarnes snara tillämpning i lappmarken blifvit af menigheten inom flera lappmarksförsamlingar till motionären afgifna vid besök derstädes, hvaraf framginge, att lifliga önskingar hos folket i dessa bygder hystes, att det undan-

tagsförhållande, som i berörda hänseende derstädes för närvarande eger rum, måtte, så snart möjligt är, undanröjas;

att de sålunda framställda önskingarne och anspråken äfven syntes både påkallade och billiga, helst hvad införandet i lappmarkerna af kommunalförfattningarne anginge, hvarigenom kommunernas bästa och en raskare utveckling af dess allmänna angelägenheter säkerligen skulle mycket befrämjas, samt en billigare och rättvisare grund för kommunalskatternas uttaxering komma att följas, än hvad hittills varit fallet, då hvarje församling godtyckligt för sig bestämt det sätt, hvarpå berörda skattebidrag bort utgå, såsom efter skattetal, rök, rote, by, spånglag eller person, med flere andra sätt, som olika tillämpats inom de särskilda församlingarne, hvarigenom dessa bidrag, som i en del kommuner uppginge till betydligt belopp, såsom 12,000 à 15,000 R:dr årligen och någon gång deröfver, ej endast blefve ojemnt fördelade, utan ock understundom tryckte en del af kommunernas medlemmar obilligt och hårdt;

att, sedan genom Kongl. förordningen den 9 November 1866 föreskrift blifvit meddelad, att mantalsskrifning eller folkräkning årligen skall i hvarje af Norr- och Westerbottens läns lappmarksförsamlingar förrättas, och då den befarade svårigheten att inom en del lappmarkskommuner påfinna lämpliga personer, som kunde öfvertaga de viktigare kommunalbestyren derstädes, icke syntes böra blifva större inom lappmarken än i de närgränsande kustsocknarne, enär den förmögnare lappmarksallmogen i insigter, uppfattning och omdöme alls icke stode efter det så kallade nedre landets, och dessutom i hvarje lappmarksförsamling funnes tjenstemän och i öfrigt inom de fleste af dem handlande, skogs- och sågverksbetjening med flere, hvilka kunde öfvertaga de ifrågavarande bestyren, om så påfordrades, det enda återstående hindret för ifrågavarande författningars tillämpning i lappmarkerna mötte deri, att bevillningstaxering icke derstädes eger rum; samt att, ehuru åtskilliga friheter och förmåner från äldre tider blifvit dem medgifna, som i Lappland sig nedsätta och nybyggen upparbeta, desamma dock icke utgjorde några åt dessa förlånade privilegier utan endast vissa förmåner åt dem som vilja sig i lappmarken husligen nedsätta och åt deras barn, såsom syntes af 15:de punkten af 1749 års lappmarksreglemente, hvari stadgas att de fri- och rättigheter, som blifvit nybyggare och hemmansbrukare i Lappland tillagda, fortfarande skola tillgodonjutas, *i det de och deras barn skola undgå alla andra utlagor än hvarföre hemmanet kan vara skattlagdt*; hvaraf framginge att hemmanen vore underskattade den skattläggning och de utskylder, som dem kunde i behörig ordning påläggas, och att de medgifna fri- och rättigheterna endast afsåge befrielsen från personliga utskylder och bördor för nybyggare och hemmansbrukare jemte deras barn; hvarutöfver dock nybyggare, enligt 6:te punkten i nämnda reglemente, under viss tid, högst 15 år, från

nybyggets första upparbetande vore befriade från skatt och ränta för det samma, äfvensom den egentliga lappbefolkningen från andra afgifter än den ränta, som blifvit deras renbetesland åsatt, såvida de icke innehade nybygge eller hemman, då de för dessa vore underkastade enahanda åligganden och skyldigheter som den öfriga befolkningen.

Med anledning af hvad motionären sålunda anfört och då, efter hvad Utskottet inhemtat, tid efter annan hemman inom lappmarksgränsen blifvit med det s. k. nedre landet införlifvade och med öfriga hemman derstädes i beskattningshänseende likställda, såsom exempel hvarå må anföras att genom Kongl. Kammarkollegii den 28 November 1868 meddelade, af Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 25 Februari 1870 fastställda utslag åtskilliga hemman från Åsele, Fredrika och Dorothea lappmarkssocknar blifvit förflyttade till Junsele, Anundsjö, Björna och Tågsjö socknar inom Ångermanland, och hvaraf vill synas, som om intet hinder i de lappmarkshemmanens innehafvare förlänade friheter förefinnes för den af motionären föreslagna åtgärd, har Utskottet ansett, att bevillningstaxering bör i Norr- och Westerbottens läns lappmarker införas samt bevillningsafgifter derstädes påföras och erläggas så väl för fast egendom som för inkomst af kapital eller arbete, efter enahanda grunder, som följas inom landet i öfrigt, så snart därför erforderliga förberedande åtgärder hinna vidtagas; Och får Utskottet i öfverensstämmelse härmed tillstyrka,

att Riksdagen må på det sätt bifalla förevarande motion, att Riksdagen i underdånig skrifvelse anhåller, det Kongl. Maj:t täcktes låta vidtaga den utredning och de förberedande åtgärder, som erfordras för att bevillningstaxering må i Norr- och Westerbottens läns lappmarker kunna införas, samt derefter till Riksdagen afgifva nådig proposition om de anordningar och inrättandet af de tjänster, som för genomförandet af den föreslagna förändringen kunna befinnas af behofvet påkallade.

Stockholm den 19 Mars 1872.

På Utskottets vägnar:

GUST. AF UGGLAS.